

HRVATSKI SABOR

Vijeće za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija

**IZVJEŠĆE O RADU VIJEĆA ZA GRAĐANSKI NADZOR SIGURNOSNO -
OBAVJEŠTAJNIH AGENCIJA ZA 2022. GODINU**

- SAŽETAK -

Zagreb, siječanj 2023.

SADRŽAJ

DIO PRVI

UVODNE NAPOMENE	3
-----------------	---

DIO DRUGI

IZVJEŠĆE O RADU VIJEĆA ZA GRAĐANSKI NADZOR SIGURNOSNO - OBAVJEŠTAJNIH AGENCIJA ZA 2022. GODINU	-
---	---

1. STATISTIČKI PODACI	5
2. ZAHTJEVI GRAĐANA	5
3. OSTALE AKTIVNOSTI VIJEĆA	6

DIO PRVI

UVODNE NAPOMENE

Vijeće za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija (dalje u tekstu: Vijeće) uspostavljeno je Zakonom o sigurnosno-obavještajnom sustavu Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 79/06., 105/06. – ispravak, u daljnjem tekstu: Zakon). Sastav, djelokrug i način rada Vijeća uređeni su člancima 110. do 114. Zakona.

Sukladno članku 111. stavku 1. Zakona, Vijeće prati zakonitost rada sigurnosno-obavještajnih agencija te prati i nadzire primjenu mjera tajnog prikupljanja podataka kojima se ograničavaju ustavna ljudska prava i temeljne slobode. Saznanja prikupljena obavljanjem ovih poslova Vijeće je dužno dostaviti u formi obavijesti Vijeću za nacionalnu sigurnost, predsjedniku Hrvatskoga sabora, predsjedniku Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost (dalje u tekstu: Odbor) te ravnateljima sigurnosno-obavještajnih agencija. Pored navedenog, Vijeće obavještava javnost o načinu podnošenja zahtjeva iz članka 112. Zakona.

U skladu s člankom 112. Zakona, Vijeće provodi svoje ovlasti na temelju programa koji donosi Odbor odnosno na temelju zahtjeva građana, državnih tijela i pravnih osoba o zamijećenim nezakonitim postupcima ili nepravilnostima u radu sigurnosno-obavještajnih agencija, osobito u slučajevima kršenja Ustavom zajamčenih ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Člankom 110. stavkom 5. Zakona propisano je da predsjednik i članovi Vijeća za zakonitost svog rada odgovaraju Hrvatskome saboru, a nadzor nad Vijećem provodi Odbor. Sukladno članku 7. stavku 1. Odluke o Vijeću za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija („Narodne novine“, broj 46/07., dalje u tekstu: Odluka o Vijeću), Vijeće djeluje pri Odboru, no u svome je radu samostalno.

Odredbe Zakona i Odluke o Vijeću kojima se uređuje način rada Vijeća detaljno su razrađene u Poslovniku o radu Vijeća za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija (dalje u tekstu: Poslovnik), a koji Vijeće donosi nakon pribavljanja mišljenja Odbora (članak 11. Odluke o Vijeću). Poslovnik je posljednji puta izmijenjen u veljači 2021. godine, a pročišćeni tekst Poslovnika objavljen je na mrežnim stranicama Hrvatskoga sabor, kao i ostali podaci o radu Vijeća.

Budući da je 13. srpnja 2022. istekao mandat IV. sazivu Vijeća, Hrvatski sabor je, sukladno članku 81. Ustava Republike Hrvatske i članku 110. stavku 2. Zakona, na sjednici održanoj 1. srpnja 2022., a na temelju prijedloga Odbora, donio *Odluku o imenovanju predsjednika i šest članova Vijeća za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija* („Narodne novine“, br. 78/22.) čime je utvrđen sastav Vijeća u V. sazivu.

Navedenom odlukom Zdravka Čufar Šarić imenovana je za predsjednicu Vijeća, dok su članovima Vijeća imenovani dr.sc. Gordan Akrap, Eduard Briški, izv. prof. dr. sc.

Kristijan Kotarski, izv. prof dr. sc. Aleksandar Maršavelski, Mihalel Puljić i Mile Štefanac. Mandat predsjednice i članova Vijeća započeo je 14. srpnja 2022.

Novi saziv Vijeća započeo je s radom 22. rujna 2022., kada je održana konstituirajuća sjednica Vijeća, na temelju poziva predsjednika Odbora Siniše Hajdaša Dončića, u skladu s odredbom članka 2. Poslovnika. Sukladno članku članku 13. podstavku 11. Zakona o sigurnosnim provjerama („Narodne novine“, br. 58/08, 86/12), prije sazivanja konstituirajuće sjednice, za predsjednicu i članove Vijeća provedene su sigurnosne provjere te postupak izdavanja Uvjerenja o obavljenoj sigurnosnoj provjeri (tzv. certifikat), u skladu s člankom 18. Zakona o tajnosti podataka („Narodne novine“, broj 79/07 i 86/12).

Na temelju članka 113. stavka 4. Zakona i članka 7. stavka 4. Odluke o Vijeću te članka 4. stavka 8. Poslovnika, tekst ovog Izvješća usvojen je na 7. sjednici Vijeća, održanoj 25. siječnja 2023.

Izvješće se podnosi za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. te, pored podataka o radu V. saziva Vijeća koje je započelo s djelovanjem 22. rujna 2022., obuhvaća i podatke o radu IV. saziva Vijeća čiji je mandat istekao 13. srpnja 2022. Naime, podaci o radu IV. saziva Vijeća u 2022. godini sadržani su u *Izvješću o radu Vijeća za građanski nadzor za razdoblje od 1. siječnja do 31. lipnja 2022.*, koje je usvojeno na posljednjoj (47.) sjednici IV. saziva Vijeća održanoj 13. srpnja 2022., a aktom od 13. srpnja 2022. upućeno predsjedniku Hrvatskoga sabora i Odboru. Slijednom toga, V. saziv Vijeća implementirao je sadržaj ovog polugodišnjeg Izvješća u cjelovito Izvješće za 2022. godinu.

Izvješće se podnosi predsjedniku Hrvatskoga sabora i Odboru, a u skladu s odredbom članka 9. Pravilnika o kriterijima za klasifikaciju podataka Hrvatskoga sabora označeno je stupnjem tajnosti „TAJNO“.

Sažetak Izvješća predstavlja dio cjelovitog teksta Izvješća o radu Vijeća za 2022. godinu iz kojeg su izuzeti klasificirani podaci, a objavljuje se na mrežnoj stranici Hrvatskoga sabora, sukladno članku 30. stavku 3. Poslovnika, radi ostvarivanja načela javnosti u radu Vijeća.

Izrazi u ovom Izvješću koji imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod, neovisno o načinu na koji su uporabljeni.

DIO DRUGI

IZVJEŠĆE O RADU VIJEĆA ZA GRAĐANSKI NADZOR SIGURNOSNO - OBAVJEŠTAJNIH AGENCIJA ZA 2022. GODINU

1. STATISTIČKI PODACI

Tijekom 2022. godine Vijeće je održalo ukupno **13 (trinaest)** sjednica na kojima su razmatrani zahtjevi građana iz članka 112. Zakona (dalje u tekstu: zahtjevi) te druga pitanja iz nadležnosti Vijeća. Od toga je **7 (sedam)** sjednica održano u IV. sazivu Vijeća, a **6 (šest)** sjednica je održalo Vijeće u V. sazivu.

U izvještajnom razdoblju Vijeće je u radu imalo ukupno **12 (dvanaest)** zahtjeva, od kojih je **7 (sedam)** zahtjeva zaprimljeno u mandatu IV. saziva Vijeća, a **5 (pet)** zahtjeva zaprimljeno je u mandatu V. saziva Vijeća.

Tijekom 2022. godine Vijeće je dovršilo postupanje povodom **9 (devet)** zahtjeva, a **3 (tri)** su zahtjeva ostala nedovršena, stoga će se aktivnosti Vijeća povodom istih nastaviti u 2023. godini.

U izvještajnom razdoblju, Vijeće je osnovalo **6 (šest)** radnih skupina, a radne skupine su održale **7 (sedam)** sastanaka.

Tijekom 2022. godine, Vijeće je povodom **5 (pet)** zahtjeva provelo neposredan nadzor nad radom sigurnosno-obavještajnih agencija. U **4 (četiri)** predmeta nadzor je proveden nad radom SOA-e, dok je u **1 (jednom)** predmetu proveden nadzor nad postupanjem VSOA-e.

2. ZAHTJEVI GRAĐANA

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2022., Vijeće je postupalo povodom **12 (dvanaest)** zahtjeva građana koji se prema sadržaju zahtjeva mogu razvrstati u 4 kategorije:

- **4 (četiri)** zahtjeva odnose se na sumnju u moguće nezakonitosti ili nepravilnosti prilikom poduzimanja mjera tajnog prikupljanja podataka iz članka 33. Zakona ili drugih radnji sigurnosno-obavještajnih agencija poduzetih prema podnositeljima,
- **2 (dva)** zahtjeva odnose se na sumnju u moguće nezakonitosti ili nepravilnosti u postupanju agencija prilikom provedbe sigurnosne provjere nad fizičkom osobom,
- **6 (šest)** zahtjeva se uopće ne odnose na postupanje sigurnosno-obavještajnih agencija ili se odnose na one aktivnosti agencija koje Vijeće nije ovlašteno nadzirati, stoga se Vijeće povodom istih oglasilo nenadležnim.

Od ukupno **5 (pet)** zahtjeva povodom kojih je proveden neposredan nadzor nad radom sigurnosno-obavještajnih agencija, u **1 (jednom)** predmetu utvrđeno je da je SOA-a poduzimala mjere tajnog prikupljanja podataka iz članka 33. Zakona, dok u preostalih **4 (četiri)** predmeta nije utvrđeno postupanje sigurnosno-obavještajnih agencija prema podnositeljima.

Prilikom provedbe nadzora nad radom sigurnosno-obavještajnih agencija, Vijeće je obavljalo uvid u evidencije, izvješća i druge dokumente sigurnosno-obavještajnih agencija te provodilo razgovore sa službenim osobama sigurnosno-obavještajnih agencija, sukladno članku 111. stavku 2. Zakona.

Vijeće u izvještajnom razdoblju **nije utvrdilo nezakonitosti ili nepravilnosti u radu sigurnosno-obavještajnih agencija**, niti su ostvarene okolnosti predviđene člankom 9. Odluke o Vijeću. Naime, člankom 9. Odluke o Vijeću propisana je obveza predsjednika Vijeća da, ako se utvrdi opravdana sumnja da je došlo do bezrazložnog kršenja Ustavom zajamčenih ljudskih prava i temeljnih sloboda ili do prekoračenja zakonskih ovlasti od strane neke sigurnosno-obavještajne agencije, o tome odmah izvijesti predsjednika Odbora. Ista obveza predsjednika Vijeća propisana je i u slučaju kada je Vijeću onemogućen uvid u materijale sigurnosno-obavještajnih agencija.

3. OSTALE AKTIVNOSTI VIJEĆA

Vijeće je na 47. sjednici, održanoj 13. srpnja 2022. usvojilo *Izvješće o radu Vijeća za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija za razdoblje od 1. siječnja do 31. lipnja 2022.* te ga, sukladno članku 113. stavku 4. Zakona, aktom od 13. srpnja 2022. uputilo predsjedniku Hrvatskoga sabora i Odboru.

Obzirom da se od ukupno 12 (dvanaest) zahtjeva u radu tijekom 2022. godine, polovina zahtjeva nije odnosila na nadležnosti Vijeća, na 46. sjednici održanoj 27. lipnja 2022., Vijeće je raspravljalo o modalitetima unaprjeđenja rada Vijeća, s posebnim naglaskom na povećanje vidljivosti rada Vijeća u javnosti. Obzirom da je mandat (IV.) saziva Vijeća trajao do 13. srpnja 2022., na kraju rasprave provedene na 46. sjednici IV. saziva Vijeća nije se pristupilo usvajanju zaključaka, budući da se oni vremenski ne bi mogli provesti, a ne bi mogli biti obvezujući za novi (V.) saziv Vijeća.

Nastavno na raspravu o unaprjeđenju vidljivosti rada Vijeća u javnosti održanu na kraju mandata IV. saziva Vijeća, novi (V.) saziv Vijeća je, uz prethodno pribavljenu suglasnost Odbora, 3. studenoga 2022. održao konferenciju za medije, u okviru koje je javnost obavještena o konstituiranju V. saziva te detaljnije upoznata s nadležnostima Vijeća.